

FOTOGRAFI

fotografi.no • Nr 3-11 kr 80. SEK kr 90

Tema:
Video for stillfotografer

Test:
Apple iPad og Samsung Galaxy

Vårens store nyhet:
Test av
Fujifilm FinePix X-100

Fotografpresentasjoner:

Bruno Ehrns
Ketil Born
JH Engström

Bruno EHRS

Bruno Ehrs er en av Sveriges fremste fotografer, og har vært med på prege svensk fotografi i flere tiår. Nå kommer han til Nordic Light i Kristiansund med en helt ny utstilling.

Tekst: Lena S. Karlsson

Det er vår- vinter og blåser surt da jeg møter Bruno Ehrs i den elegante funkisvillaen i Stockholms vestre forsteder. Han viser meg inn i et vakkert rom med en sprakende bjørkevedspeis. Vi lytter til stille pianomusikk og Bruno Ehrs byr på varm te i generøse kopper. På bordet foran oss ligger bildeserien «Memories Of» som inneholder bilder av sønnene hans – ofte montert som diptyker, der portrettene settes i kontrast med bilder av drivved, hardt slitne trestykker og andre gåtefulle gjenstander. Bildeserien ble påbegynt i 1996-97.

- Jeg pleide å iakttå mine to gutter da de var små under våre somre på Gotland, sier Bruno. - De merket ikke at jeg observerte dem ettersom jeg skjulte meg bak en avis eller en bok. Jeg kjente meg selv igjen i deres lek som minnet meg om egne opplevelser i min barndom. Det var litt som Prousts berømte madelaine-kake dyppet i lindeblomst-te, lekene deres vakte sterke, halvt ubevisste minner.

Til å begynne med hadde ikke Bruno Ehrs til hensikt å lage en utstilling. Men han fortsatte i en rekke år å fotografere sine sønner hver sommer, i samme slags sølvaktige og skyggeløse sommerkveldslys som fremhever det drømmelignende i bildene.

- Jeg er fascinert av det

hendelsesløse – det hviler en slags søndagsfred over denne bildeserien. Den er rakte motsetningen til MTV-estetikken. Jeg elsker det tilbakeholdte.

«Memories Of» har visse berøringspunkter med Bruno Ehrs tidligere utstilling «Omfamningen» der en rekke kjente svensker er portrettert i ulike Stockholmsmiljøer. Her forekommer bl.a. kong Carl XVI Gustav og daværende statsminister Göran Persson.

- I den utstillingen handlet det om at byen omfavnet og beskyttet sine innbyggere. Det var en ide som jeg fikk gjennom å iakttå mine sønner da de var små. Det hendte ofte at de sovnet i vognen sin – på T-banen eller når vi ventet på Djurgårds-fergen – de utstrålte trygghet.

I 1998 stilte Bruno Ehrs ut «En Gestaltad Essä» på Millesgården. Dette var bilder/tolkninger av skulpturer av de fem kunstnere som også ble vist på utstillingen: Gustav Vigeland fra Norge, Väinö Aaltonen fra Finland, Carl Milles fra Sverige, Rudolf Tegner fra Danmark og Einar Jónsson fra Island. Det merkelige med Bruno Ehrs bilder var at han til tross for de harde skulpturmateriale lyktes i å trylle frem myke flater – resultatet ble snarere opplevelsen av hud enn av granitt eller marmor.

- Jeg ville besjele skulpturene som om de var

levende, det er ikke lett ettersom de er kalde, de er tunge og harde. Samtidig var en del av disse skulpturene politisk ladet, kunst som man følelsesmessig tar avstand fra. Fremfor alt minnet Gustav Vigelands og Rudolf Tegers skulpturer sterkt om den tyske naziforherligende kunst som Arno Breker sto for.

- Når jeg starter et prosjekt bestemmer jeg meg for hvilke verktøy jeg skal bruke, sier Bruno videre. – Det kan være som i «En gestaltad Essä» der jeg har et kamera og kun ett objektiv som jeg tok alle bildene med. Slik er det også med «Memories Of». Skulle man legge alle disse utstillingene sammen og se på dem samtidig, ville vi se at selv om det handler om flere ulike teknikker finnes det mange berøringspunkter.

«Memories Of», «En Gestaltad Essä» og «Omfamningen» er alle i svart/hvitt, jeg lurer på hvordan han velger enten farger eller svart/hvitt.

- Ettersom virkeligheten er i farger, innebærer det svart/hvite et steg bort fra realismen. I begynnelsen var fotografiet svart/hvitt, men om man gjør tanke-eksperimentet at disse bildene hadde vært i farger – ville man da ha konstruert en svart/hvitt verden? Jeg tror det. Svart/hvitt er også et adelsmerke for troverdighet, fra den tiden da man trodde at det fotografiske bildet var

«sant». Personlig foretrekker jeg ofte svart/hvitt av rent estetiske grunner, fremfor alt når det gjelder portretter. Men iblant bruker jeg en viss farge som jeg forsterker gjennom lyset – og som kan gi en monokromatisk effekt.

- Men mat er det umulig å fotografere i svart/hvitt, ettersom den er så bundet til fargeopplevelsen, sier Bruno videre. - En tallerken mat i svart/hvitt skulle se ut som Lenin-verftet i Gdansk. Visse fargebilder kan imidlertid virke svart/hvite ettersom det ikke finnes farge i rommet. Et slikt eksempel er bildene av kongefamilien, der jeg valgte å fotografere i Gustav IIIs antikmuseum, der fargene er svart, hvitt og grått. Deretter bestemte vi at kongefamiliens klær skulle gå i samme farger.

Oppdraget å gjøre kongefamiliens offisielle portrett kom gjennom hoffet. Bruno Ehrs ble oppfordret til å komme med forslag, og gikk gjennom det Kungliga Slottet, Drottningholms slott og teater – fra kjeller til loft.

- Jeg bestemte meg med en gang at jeg ikke ville ha gull og praktfulle rom. Jeg hadde også sett bilder av dronningen og prinsessene kledd i sterke farger som kylling-gult og dannebrogsrødt – med det resultat at man bare ser klærne. Jeg ønsket å fjerne alle forstyrrende elementer.

Fotograferingen fant sted i februar så det var iskaldt i rommet - en uke før fotograferingen ble det varmet opp ved hjelp av vifteovner.

Boy. Fra utstillingen «Memories Of»

- Jeg er fascinert av det hendelsesløse – det hviler en slags søndagsfred over bildeserien «Memories Of»

teksten fortsetter på s 18

Men et bilde må også ha en uregelmessighet, det kan være en detalj som ikke stemmer. En perfekt komposisjon kan oppleves som enerverende

Sunset Boulevard.

Campingvogn i kveldslys, Furillen på Gotland, Sverige.

Tre komponenter må fungere for Bruno Ehrhs, det er lyset, komposisjonen og fortellingen

- Lyset i Gustav III's antikmuseum er vakkert, men altfor svakt for portretter. Eksponeringen ville bli noen sekunder. Derfor forsøkte jeg å rekonstruere det naturlige lyset.

Man slås av hvor sterk kontakten er mellom fotografen og de kongelige modellene, det gjelder ikke minst i portrettene.

- Jeg benytter en elektronisk snorutløser som gjør at jeg har øyekontakt med de mennesker jeg fotograferer. Det er viktig å skape fortrolighet, sier Bruno.

Et annet karakteristisk trekk er at Bruno Ehrhs bilder ofte er teatrale, mest tydelig i utstillingen «Have a Nice Day» fra 1995. Velklede mennesker i tilspissede situasjoner som utfører mer eller mindre merkelige handlinger, som i fotografiet er en uvanlig absurditet – både ladet og fantasieggende.

- Den gangen tenkte jeg meg en handling, omtrent som i en film. Bildene mine var fryste øyeblikk, noen sekunder fra den bakenforliggende filmen. Jeg lager bilder på samme måte som en kunstner eller en forfatter, det vil si at jeg skaper en fortelling. Det viktige arbeidet skjer før fotograferingen. Ansel

Adams kalte metoden for *pre-visualisering*.

Som fotograf har Bruno Ehrhs en imponerende stor bredde. Allerede fra debuten for trettifem år siden har han stort sett fotografert alt: arkitektur, portretter, mat, industri og kunstnerisk fotografi. I løpet av årene har han også gjort mange reiser og fotografert i mange ulike land. Før hvert oppdrag gjør han nøye forberedelser og rekonstruerer på stedet. Han unngår ofte turiststiene og går inn i de mer lokale områdene der han besøker de små barene. Her treffer han sjakkspillere, studentene og de mindre heldige stilte. Han ser hver by som en person – visse er menn, andre er kvinner.

- Chicago er mann, Istanbul en kvinne, New York en mann. Ideen er at jeg nærmer meg byen som om jeg skulle gjøre et portrett av et menneske.

Bruno Ehrhs velger også farger eller svart/hvitt avhengig av hans opplevelse av byen. New York er for eksempel en svart/hvitt by. Tre komponenter må fungere for Bruno Ehrhs, det er lyset, komposisjonen og fortellingen.

- Alle bilder står på to ben. Formen – den måten du skildrer en hendelse på. De-

retter er det motivet, det vil si hva du retter kameraet mot. Er man en skikkelig fotograf kan man fylle bildet med medmenneskelighet eller empati – uansett om man portretterer en baker i Beirut, en taxisjåfør i New York eller Sveriges konge. Jeg tenker på Henri Cartier-Bresson som alltid synes å elske de personer som han fotograferte.

Ser man et antall av Bruno Ehrhs bilder slås man av hvor utrolig bra komponert de er.

- Et bilde uten komposisjon trötner man på, det der har med balanse å gjøre, flater og volumer samt følelsen av rom. I siste instans handler det om hvordan vi oppfatter vår egen kropp. Kroppens proporsjoner skaper en følelse av balanse. Men et bilde må også ha en uregelmessighet, det kan være en detalj som ikke stemmer. En perfekt komposisjon kan oppleves som enerverende.

Jeg lurer på hvilke bildekunstnere som har inspirert ham. - I maleriet er Edvard Hopper et av mine store forbilder, liksom Vilhelm Hammershøi, Caspar David Friedrich og Vermeer, forteller Bruno. - Blant fotografene er det frem-

for alt Man Ray som har betydd mye for meg - det er djervt, avantgardistisk og mye på godt humør. Jeg fester meg ofte ved fotografi som ikke ligner på mitt eget. Sammenligner man meg med for eksempel Sune Jonsson finnes det overhode ingen berøringspunkter. Men jeg beundrer det autentiske i bildene hans – jeg ble svært rørt da han rettet kameraet mot småbrukerne i Västerbotten – enkle mennesker som ikke var vant til at noen studerte dem.

I løpet av den tiden Bruno Ehrhs har vært aktiv som fotograf har yrket endret seg dramatisk – kameraet har blitt digitalt og alt etterarbeid skjer i Photoshop. Det gamle mørkerommet er borte.

- Denne utviklingen har betydd utrolig mye for meg. Tiden fra tanke til handling er kortet ned. Tidligere måtte jeg tenke «Er det her bryet verdt å fotografere?» I dag kan jeg rette kameraet mot hva som helst. Det blir sjelden noe, men det kjennes som øyne, hender og teknikk arbeider sammen i øyeblikket.

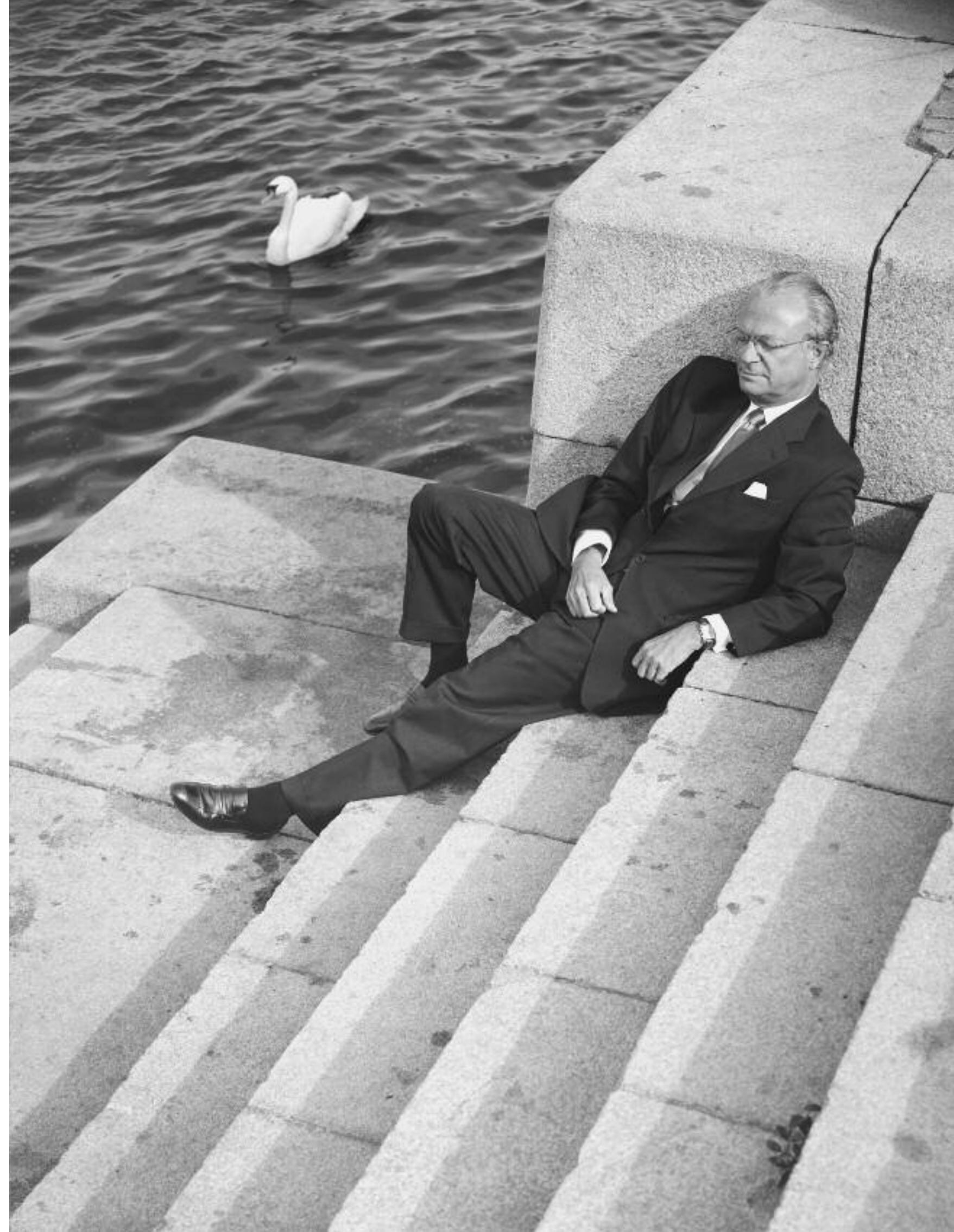
- Når fotografiet fungerer som best er det som en forlengelse av barndommens leker – bare en tanke mer alvorlig, slutter Bruno Ehrhs.

Kongefamilien. Offisielt bilde av Sveriges kongefamilie fotografert i Gustav III:s Antikmuseum.

Kikkert ved Battery Park, New York, med Frihetsgudinnen i bakgrunnen

- I utstillingen «Omfamningen» handlet det om at byen omfavnet og beskyttet sine innbyggere